

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ “УКРАЇНА” (КИЇВ)  
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ (БІЛА ЦЕРКВА)  
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
КЗ КОР “БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ  
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ”  
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА (УМАНЬ)**



## ***Суспільство, наука, освіта: актуальні дослідження, теорія та практика***

**Всеукраїнська  
науково-практична конференція**

***23-24 листопада 2023 року***

м. Біла Церква

Рекомендовано до друку Вченою радою Білоцерківського інституту економіки та управління Університету «Україна» (протокол № 4 від 29 грудня 2023 року)

### **Організаційний комітет**

Новак Я. В.	Білоцерківський інститут економіки та управління Університету «Україна», кандидат юридичних наук, доцент
Косач Т.М.	Білоцерківський інститут економіки та управління Університету «Україна», кандидат економічних наук, доцент
Романченко І. Г.	Білоцерківський інститут економіки та управління Університету «Україна», кандидат історичних наук
Сидоренко В. В.	Білоцерківський інститут економіки та управління Університету «Україна», кандидат юридичних наук, доцент
Пасічник Н.С.	Білоцерківський національний аграрний університет, кандидат історичних наук, доцент
Мельник Л.М.	Білоцерківський національний аграрний університет, кандидат політичних наук, доцент
Панченко Т.Л.	КЗ КОР «Білоцерківський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж», кандидат психологічних наук

### **УДК 314/316:001:37**

**Суспільство, наука, освіта: актуальні дослідження, теорія та практика:** тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (23-24 листопада 2023 р.) / Білоцерківський інститут економіки та управління Університету «Україна»; за заг. ред. Я. В. Новака; наук. ред. Т.М. Косач, Н.С. Пасічник. Біла Церква, 2023. 238 с.

### **Місце проведення**

**Білоцерківський інститут економіки та управління Університету «Україна»,**  
Героїв Крут, 2-й пров., 42

## ТРУДНОЩІ ФОРМУВАННЯ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ: МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ

*Резнік В.Г., старший викладач,  
Білоцерківський національний аграрний  
Університет, м. Біла Церква*

Будь-яка мова складається із слів і граматичних правил, згідно з якими слова не тільки з'єднуються, але й отримують певне значення, або уточнюється їх поточне значення. Без знання лексики оволодіння та вивчення іноземної мови та спілкування цією мовою абсолютно неможливі. У Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти (CEFR) лексична компетенція розуміється як «знання словникового запасу мови, який складається з лексичних і граматичних елементів, і вміння ним користуватися» [7;111].

Доведено, що лексична компетенція відіграє ключову роль у справжньому досягненні міжкультурної комунікативної здатності. Проте, як широко поширені відгуки викладачів-практиків, так і наукові дослідження процесів сприйняття та засвоєння словникового запасу тих, хто вивчає іноземну мову, показують, що існують глибокі розриви між законною претензією на міцні лексичні навички та фактичним розвитком цих навичок. Можливо, орієнтація на компетентність у викладанні іноземних мов призвела до надмірного акценту на функціональних комунікативних навичках, водночас нехтуючи лексику [8]. Однак, як справедливо наголошує Brown, лінгвістичні навички досягаються лише тоді, коли людина має необхідний словниковий запас. Більше того: вона здатна розуміти іноземну мову на високому рівні та вміти вільно, диференційовано та доречно висловлюватися нею. Іншими словами: здатність діяти між культурою значною мірою залежить від словникового запасу, наявного у відповідний момент [6].

Враховуючи компетентнісний підхід, навчання іноземної мови сьогодні не може лише передавати декларативне знання окремих слів чи граматичних структур, а й має забезпечувати їх реалізацію, тобто – стежити за процедурними знаннями та навичками. Тому має сенс і надалі розвивати поширені форми словникової роботи з урахуванням лексичної та лексико-граматичної компетенції [2]. У центрі уваги лексичної компетенції мають бути не лише окремі слова, а перш за все багатослівні поєднання різної складності (сполучення, фразеологізми, словосполучення тощо). Такий фокус пояснюється тим фактом, що до 80% мови складається з багатослівних комбінацій, що було добре доведено аналізом величезних обсягів мовних даних і корпусів [9]. Тому компетентне використання мови характеризується інтенсивним використанням лексичних «заготовлених компонентів» (принцип ідіоми). У цьому сенсі лексична компетентність є стрижнем міжкультурної комунікативної здатності. Тому їй необхідно надати статус, на який вона заслуговує у викладанні та вивченні іноземних мов [5].

Наразі можна окреслити кілька проблемних областей, що рівною мірою торкаються теми лексичної компетенції в науковій та педагогічній практиці:

- багато учнів, а також багато студентів і вчителів не мають достатньої лексичної компетенції, необхідної для рівня володіння іноземною мовою, якого вони прагнуть;

- лексична компетентність зазвичай розвивається в школах і університетах не ефективним способом;

- стратегії систематичного розвитку лексичної компетенції майже не викладаються під час підготовки вчителів;

- відбір лексики зазвичай інтуїтивний, суб'єктивний і недостатньо орієнтований на реальне використання мови;

- існує значний дефіцит досліджень: а) лексикології учнів (зокрема емпірично перевіреного словникового запасу) і б) лексичної компетентності в цілому [1], [3].

Отже, лексична компетенція входить до складу лінгвістичної, яка в свою чергу передбачає знання засобів, за допомогою яких можна перетворити лексичні одиниці в осмислені висловлювання. Успішне формування лексичної компетенції у студентів-філологів залежить не лише від відмінно розвинутих навичок використання вивченого набору лексики, але й від засвоєння структурних, граматичних, орфографічних особливостей вживання тієї чи іншої лексичної одиниці на письмі та в усному мовленні [4].

### Література

1. Гоцинець І.Л. Методика формування німецькомовної лексичної компетенції студентів. *Молодий вчений*. 2019. № 4.2 (68.2). С. 48-52.
2. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підруч. для студ. клас., пед. і лінгвіст. ун-в / О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецька та ін.; за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2013. 590 с.
3. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій : навч.-метод. посіб. для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр» / О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецько та ін.; за ред. С. Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2011. 344 с.
4. Резнік В.Г. Навчальні стратегії формування лексичної компетенції студентів-філологів у процесі навчання німецької мови як другої іноземної / В.Г.Резнік, М.М.Носенко. *Суспільство, наука, освіта: актуальні дослідження, теорія та практика: тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (Білоцерківський інститут економіки та управління Університету „Україна”, 20-21 грудня 2022 р.)*. Біла Церква, 2022. С. 27-29.
5. Aguado, K., 2004. Evaluation fremdsprachlicher Wortschatzkompetenz: Funktionen, Prinzipien, Charakteristika, Desiderate. In. *Fremdsprachen Lehren und Lernen* 33, 231–250
6. Brown, A. (2009). Students' and Teachers' Perceptions of Effective Foreign Language Teaching: A Comparison of Ideals, *The Modern Language Journal*, 93 (i), 46-60.
7. Gemeinsamer europäischer Referenzrahmen für Sprachen: lernen, lehren beurteilen. 2001. Europarat. Rat für kulturelle Zusammenarbeit, Berlin / München / Wien / Zürich / New York: Langenscheidt.
8. Küster, Lutz; Plikat, Jochen; Wieland, Katharina (2012): „VIVALDI – eine reiche Fundgrube für Lehramtsstudierende? Fremdsprachen- und hochschuldidaktische Überlegungen“. In: Köhler, Carola; Tosques, Fabio (Hrsg.): (Das) diskrete Tatenbuch. Digitale Festschrift für DIETER KATTENBUSCH zum 60. Geburtstag. Berlin. [Online] <http://www.festschrift-kattenbusch.de/kwp-vivaldi-didaktik.html>
9. Siepmann, Dirk (2007): „Wortschatz und Grammatik: zusammenbringen, was zusammengehört.“ In: *Beiträge zur Fremdsprachenvermittlung* 46, 59–80.

## ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА ДОПОМОГОЮ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ

*Дика Л.Л., канд. філол. н., доцент,  
Хмельницький інститут соціальних  
технологій Університету «Україна»,*

*м. Хмельницький*

*Дика О.Б., учитель I категорії  
Олешинської гімназії Хмельницької  
міської ради, м. Хмельницький*

На сучасному етапі розвитку суспільства неабиякого значення набуває компетентнісний підхід в освіті, що розглядається багатьма науковцями як такий, що сприяє формуванню у людини життєво важливих компетентностей, надає їй можливість стати активним представником сучасного глобалізованого світу [1, с. 10].

Питання формування компетентності розглядали у своїх наукових працях такі дослідники, як: Н. Ашиток, О. Гаврилюк, М. Забродський, І. Зимня, В. Нароліна, Є. Філатова та ін. На їхню думку, компетентність людини у певній сфері діяльності є «структурованим (організованим) набором знань, умінь, навичок і ставлень, що набувається в процесі навчання» [2, с. 90].

Формування компетентності, у тому числі й комунікативної, здобувачів освіти названі вище учені розглядають у контексті компетентнісного підходу в навчально-виховному процесі, тобто спрямованості освітнього процесу на формування й розвиток компетентностей особистості різного виду, і як результат – на формування загальної компетентності людини [1, с. 11].

На наш погляд, комунікативну компетентність можна визначити як здатність до ефективного спілкування в певній ситуації, що передбачає вміння обмінюватися інформацією, сприймати співрозмовника, усвідомлювати його потреби, розуміти його почуття і психологічні стани, досягати взаєморозуміння.

До складових комунікативної компетентності належать:

- орієнтованість у різноманітних ситуаціях спілкування, заснована на знаннях і життєвому досвіді індивіда;

- спроможність ефективно взаємодіяти з оточенням завдяки розумінню себе й інших при постійній видозміні психічних станів, міжособистісних відносин, умов соціального середовища;

- адекватна орієнтація людини в самій собі – власному психологічному потенціалі, потенціалі партнера ситуації;

- готовність й вміння будувати контакти з людьми;

- внутрішні засоби регуляції комунікативних дій;

- знання, вміння і навички конструктивного спілкування;

- внутрішні ресурси, необхідні для побудови ефективної комунікативної дії у визначеному колі ситуацій міжособистісної взаємодії [4, с. 2].

Зважаючи на зазначені вище складові, вважаємо, що формування комунікативної компетентності потребує системного підходу

Так, процес формування комунікативної компетентності в здобувачів

## **ЗМІСТ**

### **ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ**

МЕТОДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ Романченко І.Г.....	3
СУТНІСТЬ «ЦІННОСТІ» ЯК ПЕДАГОГІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ Марчук В.В.....	4
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «КОМПЕТЕНТНІСТЬ» ТА «ПСИХОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ» У ПРАЦЯХ ВІТЧИЗНЯНИХ І ЗАРУБІЖНИХ НАУКОВЦІВ Сидоренко Ю.В.....	6

### **СЕКЦІЯ “РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ОСВІТИ: ПРОБЛЕМИ, РЕЗУЛЬТАТИ, ПЕРСПЕКТИВИ”**

ДЕЯКІ АСПЕКТИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ОСВІТНІХ ДИСЦИПЛІН Дем’янчук Ю.В., Дем’янчук А.В., Іванова Д.М.....	10
ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ В ВИКОРИСТАННІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ ВИЩОЮ ОСВІТОЮ Лучко Ю.І.....	12
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ЧЕРЕЗ ІНКЛЮЗИВНУ ОСВІТУ Дума М. В.....	14
ЗАСОБИ МОВНОЇ АРГУМЕНТАЦІЇ В РЕКЛАМНИХ ОГолоШЕННЯХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ Сипко Л.М.....	15
ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ ЯК МОДЕЛЬ, ЯКА РОЗШИРЮЄ ОСВІТНІ МОЖЛИВОСТІ СТУДЕНТІВ Ступак О.П., Діденко В.Ю., Макух Н.І.....	17
ІНКЛЮЗИВНИЙ ТУРИЗМ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЕКОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ Князева Т.М.....	20
ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ – ВАЖЛИВИЙ АСПЕКТ ІНТЕГРАЦІЇ У СВІТОВИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР Жовнірчик Л.І.....	21
КУРСОВИЙ ПРОЄКТ ЯК РІЗНОВИД НАУКОВОЇ РОБОТИ У ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ Беценко Т.П.....	23

МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА Панченко М.Г.....	27
МЕДІАОСВІТА В ІНФОРМАЦІЙНИХ ХАБАХ Балан Т.Р., Прокопенко Л.І.....	30
МОТИВАЦІЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ Велика К.І.....	31
ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ШКОЛИ З ДІТЬМИ, ЩО МАЮТЬ ПОРУШЕННЯ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ Висіцька А.Е., Ратушинська А.С.....	33
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ Тітова Л. О.....	36
РОЗВИТОК НАУКОВОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ БІОЛОГІЧНОЇ ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ГАЛУЗЕЙ Мехед О.Б.....	38
САМОПЛАГІАТ - ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ? Зошак Л.М.....	40
СОЦІАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ – НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Зелінська В.А.....	42
STEM-ОСВІТА ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМОК ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНОГО ЦИКЛУ Мірошник В.І.....	45
СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНИСТЬ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ РЕАЛІЙ Цвид-Гром О.П.....	47
ТРУДНОЩІ ФОРМУВАННЯ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ: МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ Резнік В.Г.....	49
ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА ДОПОМОГОЮ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ Дика Л.Л., Дика О.Б.....	51
ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННСВОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ Волинець І.М.....	54